

Nozima ARTIKBAYEVA,

Toshkent to'qimachilik va yengil sanoan instituti katta o'qituvchisi

E-mail: nozimaartikbayeva84@gmail.com

Pyanora ISAYEVA,

Toshkent to'qimachilik va yengil sanoan instituti katta o'qituvchisi

Fotima NIGMATOVA,

Toshkent to'qimachilik va yengil sanoan instituti professori, t.f.d

E-mail: nigmatova60@mail.ru

Jizzax Politexnika instituti, t.f.f.d, Phd. M.Rajapova taqrizi asosida

GIORGIO ARMANI STYLE FEATURES

Annotation

The article presents an analysis of the latest collections of the famous Italian couturier Giorgio Armani from the standpoint of design design and shaping of the costume and accessories. Based on the analysis of the models of the collections, the style features characteristic of the couturier are revealed: the three-dimensional silhouette shape, color scheme and materials that allowed designing a modern collection of models of women's jackets.

Key words: Shape, silhouette, women's costume, texture of material, fashion trend, style, shaping, costume composition, color scheme, decorative elements.

ОСОБЕННОСТИ СТИЛЯ GIORGIO ARMANI

Аннотация

В статье представлен анализ последних коллекций известного итальянского кутюрье Giorgio Armani с позиций дизайн-проектирования и формообразования костюма и аксессуаров. На основе анализа моделей коллекций выявлены особенности стиля, характерные для кутюрье объемно-силуэтная форма, цветовая гамма и материалы, которые позволили спроектировать современную коллекцию моделей женских жакетов.

Ключевые слова: Форма, силуэт, женский костюм, фактура материала, тенденция моды, стиль, формообразование, композиция костюма, цветовая гамма, декоративные элементы.

GIORGIO ARMANI USLUBINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Аннотация

Maqolada taniqli italiyalik kutyure Giorgio Armanining kostyum va aksessuarlarni loyihalash va shakllantirish nuqtai nazaridan so'nggi to'plamlari tahlili keltirilgan. To'plam modellarini tahlil qilish asosida kuturyega xos bo'lgan uslub xususiyatlari aniqlandi, bu ayollar jaketi modellarining hajmiy siluet shakli, rang sxemasi va materiallari zamonaviy to'plamini loyihalashtirishga imkon beradi.

Kalit so'zlari: Shakl, siluet, ayollar kostyumi, gazlama fakturasi, moda tendensiyasi, stil, shakl hosib qilish, kostyum kospazitsiyasi, ranglar gammasi, dekorativ elementlar.

Kirish. XXI asrda ayollar kostyumining shakl hosil qiluvchi strategiyalarini rivojlanishida antropomorfizmga asoslangan tabiiylik va individuallashtirish tamoyili hamda axborot texnologiyalari muhim ahamiyat kasb eta boshladi. Kostyumning hajmiy-siluet shakli standartlashtirilgan proporsiyalardan tabiiylikka va go'zallikning serqirralanishigacha bo'lgan yo'lni bosib o'tdi. Axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi bilan ham tashqi ta'sirlarga, ham insonning ichki holatiga adekvat xususiyatga ega bo'lgan yangi avlod intellektual kiyimini yaratish bo'yicha faol ishlanmalar amalga oshirilmoqda. Libos dizaynidagi prinsiplar jixatdan yangi shakl hosil qiluvchi va konstruktiv echimlar hamda tikish texnologiyalari kostyumning yangi modellariga noyob xususiyatlar va imkoniyatlar baxsh etish orqali undan foydalanish sohasini sezilarli darajada kengaytiradi. Zamonaviy xaridorlar moda tendensiyalari haqidagi axborotni olishda keng miqyosdagi imkoniyatlarga egaligi bois, o'zining individual kiyinish uslubini yaratishga katta e'tibor qaratadilar, tikuvchilik sanoati buyumlarining sifati va qomatdagi o'rnatilishiga hamda joriy tendensiyalarga mosligiga nisbatan yuqori talablar qo'yadilar [1,2,3]. Internet nafaqat modaning yangi yo'nalishlari haqida ma'lumotlarni yashin tezligida uzatishni, balki fashion industriyasi mahsulotlari sotuvini ham amalga oshirishga imkon beradi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Turli qomatlarda kiyim o'rnatilishini yaxshilanishi, yangi modellar qatorini kengaytirilishi, ularni loyihalash va konstruktorlik jixatdan

tayyorlashga sarflanadigan vaqtning qisqartirilishi korxonalar raqobatbardosh-ligini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Shu bilan birga mashhur dizaynerlarning ijodini o'rganish zamonaviy moda tendensiyalarini taxlil qilish va kiyimda o'z uslubini topishga yordam beradi. Tadqiqot ishida mashhur dizaynerlarning har xil texnikada bajarilgan eskizlari, modellarning fotosurat va illyustratsiyalari, tayyor kiyim namunalari o'rganildi. Kiyim modellari to'plamidagi 540 dan ortiq modellar tahlil qilindi.

Tadqiqot maqsadi: Giorgio Armani uslubining o'ziga xosliklari va qirralarini o'rganish asosida ularni zamonaviy kostyum dizaynida qo'llash bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqot vazifalari: Ayollar kostyumi to'plamini yaratishda shakl, siluet, ranglar gammasi va matolar tahlilini amalga oshirish; Uslubning o'ziga xos qirralarini aniqlash; Kelajak mavsumning asosiy moda tendensiyalarini o'rganish; Giorgio Armani uslubiga xos kiyim modeli eskizlarini ishlab chiqish, loyiha xujjatlari va buyum namunalari tayyorlash.

Tadqiqot ob'ekti va manbaasi sifatida 1980-2023-yillar oralig'idagi Giorgio Armani ning ijodi, mazkur masala bo'yicha mavjud tahliliy adabiyotlar, davriy nashrlar, ko'rgazmali materiallar, internet-manbaalari xizmat qildi.

Tadqiqot metodologiyasi. Djo'rgio Armanining Lyuks darajadagi "Giorgio Armani" brendi nafaqat moda industriyasi va hashamat olamidagi eng taniqli va mashhur brendlardan biri bo'libgina qolmay, balki jahondagi eng qimmat moda

kompaniyalaridan biri bo'lib, uning qiymati 3,3 milliard AQSh dollaridan oshadi. Bu kabi buyuk imperiyaga uning asoschisi juda ham kech, ya'ni u 40 yoshga to'lganida erishdi [4].

1979-yilda Armani Collezioni tayyor kiyim yo'nalishi paydo bo'ldi. 1981-yilda kompaniya Milanda yosh va faol buyurtmachilarga mo'ljallangan Emporio Armani nomli o'zining ilk do'konini, so'ngra 1982-yilda yana Milanda Giorgio Armani nomli birinchi butikini ochdi. Shu yilning o'zida Emporio Armani Underwear va Emporio Armani Swimwear yo'nalishlari yo'lga tushirilgan. 1985-yilda moda uyining rahbari Serdjio Galeotti vafotidan keyin Armani yakka holda uning boshqaruvchisi bo'ldi [5].

Armanining dizayner sifatidagi muvaffaqiyati unga deyarli shu onning o'zida keldi. U an'anaviy "kvadrat" shaklidagi erkaklar kostyumini tanib bo'lmas darajada o'zgartirib, elka tagliklarini olib tashlash va chiziq'larga mayinlik baxsh etish, odatiy ishbilarmon rang palitrasini va yashil-jigarrang ranglari bilan kengaytirish hisobiga erishdi.

Armani jahon modasida birinchilardan bo'lib o'zining brendini segmentlashtirdi - Giorgio Armani, Emporio Armani, Armani Exchange, Armani USA, Jeans, Armani Junior, Armani Casa va shu kabi markalar ostida erkaklar va ayollar kiyimi va poyabzali, aksessuarlari, soatlari, attorlik, zargarlik buyumlari va uy uchun mo'ljallangan maxsulotlar [6]. Bugungi kunda brend asosiy ishlab chiqarish yo'nalishidan tashqari bir necha kichik-brendlarga ega:

- **Giorgio Armani Prive:** 2005 yil Armani tomonidan qizil yo'lak uchun maxsus ishlab chiqilgan kiyim yo'nalishi. Bu Giorgio Armani brendining mazmunini o'zida aks ettirgan tantanali vaziyatlar uchun mo'ljallangan ko'ylak va kostyumlar bo'lib, ular hashamatni o'zida namoyish qiladi. Bu yo'nalish asosan badavlat va mashhurlarga mo'ljallanganidir.

- **Giorgio Armani tub yo'nalishi:** yuqori sifatli klassik kiyimning asosiy to'plamlari bo'lib, ultra-premial narx kategoriyasidagi kostyum va ko'ylaklardan tashkil topadi.

1-rasm. J.Armani eskizlari 2023 [8].

Djordjio Armani ayollar kostyumi siymosini ifodash uchun erkaklar garderobi elementlarini qo'llagan holda ayollar qomatiga xos bo'lgan egri chiziq'larga urg'u qaratadi. «Armani prive» («Armanining xususiy to'plami», Haute couture kategoriyasi) so'nggi to'plamlarida dizayner tana shaklini buzmasdan turib, silliq boshli tor o'tkazma yeng va yon choki bo'yab tanaga tekis yopishgan jaketlarning mukammalligiga erishdi. Baxmal, yaltiroq gazlamalar yoki shifon bilan qoplangan materiallar bu modellarning nazokatligini va bashang kiyimning uslubini ko'rsatib turadi [9]. Modellardagi hashamatning soddaligi va qulaylik uzoq yillar davomida butun dunyoda yuqori nufuz namunasi bo'lib kelmoqda.

Tarkibiy tahlil jarayonida shu narsa qayd etildiki, romantik yo'nalishga xos bo'lgan chiziq'larning umumiy xususiyati - silliq, to'liqsimon yoki egri shaklda bo'lib, o'zaro tutashganda turli burchak hosil qiladi, ko'krak va bel sohasidagi kompozitsion markazlarga to'planadi, keyin modelning chekka qismlariga tarqaladi. Armani modellaridagi klassik yo'nalish vertikal chiziq'lar hamda buyum va detal chetlarining to'g'ri burchak shakldaligi, buyum kengligining qomatga nisbatan bir tekis taqsimlanishi bilan xarakterlanadi.

Jaketga barqaror va "xaykalsimon" shakl berishga uning belgacha sohasini qotirma bilan mustaxkamlash orqali erishiladi.

- **Armani Collezioni:** bozor segmentidagi narxi sezilarli darajada arzon bo'lgan yo'nalish (asosiy yo'nalishdan 20% ga past). Uning yuqori sifatli kiyimlarini kiyishga intilgan va hozirda premium yo'nalishga imkoni bo'lmagan iste'molchilar segmentiga mo'ljallangan.

Armani faqatgina moda bilan chegaralanmay, balki o'zining brendini bir qator tarmoqlarga ham kengaytirishga muvaffaq bo'lgan: Armani Casa - uy uchun tovarlar, Armani Beauty- parfumeriya va kosmetika, Armani Dolci - konditerlik buyumlari, Armani Fiori - gul bezaklari, Armani Ristorante restoranlari va Armani otellarining tarmog'i (Dubay va Milanda). Barcha yo'nalishlar Giorgio Armani ning elegantlilik, nazokatlilik va qulaylikka asoslangan shaxsiy falsafasini aks ettiradi. Ko'zoynaklar, soatlar va kosmetika yuqorida bayon qilingan barcha yo'nalishlarda mavjud.

Tahlil va natijalar. Armanining mualliflik uslubi qat'iy tugallanganlik, sodda shakllar bilan ajralib turadi. Armani o'zining uslubi haqida shunday yozgan edi: "Menga barcha sodda narsalar yoqadi. U o'zi haqida bong urmaydi va unga faqatgina yaqin kelgandagina baho berish mumkin. Mening ijodiy jarayonim - bu asosiy g'oyani doimiy qayta anglashdan iboratdir".

Djordjio Armanining ko'pchilik kostyumlarida yoqa, bo'yin o'mizi yoki bort uchi asimmetrik diagonal chizig'i bo'yab joylashgan. Bundan tashqari, dizaynerga jaket yeng "boshini" bildirmagan holda elkasini mayin chiziq bilan bajarish hamda jaket va ko'ylaklarni tanaga yopishganligini ta'minlash xosdir. Dizayner qalamining yana bir o'ziga xos tomoni bu shakl saqlovchan matodan tayyorlangan jaketni yumshoq taxlamalar hosil qiluvchi materiallardan tikilgan shim yoki yubka bilan o'zaro moslashtirish hisoblanadi. Ayollar kostyumlari qat'iy proporsiyalar, kompozitsiyaning tugallanganligi bilan ajralib turadi va bunda asosiy urg'u simmetrik shakl ichiga kiritilgan diagonalga to'g'ri keladi (1-rasm). Kejual uslubidagi jaketlar uchun yengillashtirilgan konstruksiya va kaltaroq buyumlar xos.

Klassik uslubdagi bu kabi jaket modellarida ko'rkamlik va xilma xillik kompozitsion markaz hosil qiluvchi yoqa va latskanning kontur chiziq'lari orqali ta'minlanadi [9].

Djordjio Armani modellarining rang gammasi monoxrom va uch komponentli (kulrang-moviy, qora-ko'k yoki qaymoqrang) tarzda bajarilgan bo'lib, nyuans va gazlamalarning tekstura munosabatlariga asoslanadi. Urg'u ko'pincha material yuzasining sifatiga va ko'p fakturali kompozitsiyalarga beriladi. Zich to'qilgan, shakl saqlovchanligi yuqori va yumshoq drapirovka hosil qiluvchi kulrang-moviy gammali jun va ipak gazlamalar, yo'l-yo'l yarim shaffof, yaltiroq ipli qora tovlanuvchan materiallar bilan ishlash, yoki silliq, shakl saqlovchan, burmalanuvchi, yorug'lik nurini yutadigan va yuzasidan yorug'likni qaytaradigan materiallarni qo'llash Djordjio Armanining ijodiy uslubiga xosdir. Masalan, asosiy kulrang-moviy qaymoq rang, jigarrang yoki boshqa sipo rangga o'zgartirish yoki ochiqdigi va tola tarkibi bo'yicha uch xil materialni birga qo'llash orqali dizayner kompozitsiya tuzishning eng muxim usullarini saqlab qoladi. Kostyumning aynan shunday ranglar palitrasini ishbilarmon, jiddiy va o'ziga ishonchi kuchli bo'lgan ayol haqidagi zamonaviy tasavvurni aks ettirib, bu siymo italyan dizayneri ijodining asosi hisoblanadi (1-jadval) [9].

1- jadval

J.Armani ijodiga mansub ayollar kostyumida kompozitsion-uslubiy yechimlarining tahlili, (2019-2023 y.)

Uslubni shakllantiruvchi elementlar	Uslubiy echimlar				
	Klassik	Romantik klassika	Sport	“Safari”	“Casual”
Shakl va siluet	Yopishgan, nim yopishgan, to'g'ri	Yopishgan, X siluetli xaykalsimon, nim yopishgan, bo'ksa kengaygan	Yopishgan va nim yopishgan	Nim yopishgan, to'g'ri	To'g'ri, nim yopishgan
Konstruktiv bo'linish chiziqlari	Gorizontal va vertikal relief chiziqlar, barcha qismlarning o'zaro mosligi va proporsionalligi, tanaga tekis yopishganlik	Relief chiziqlar, tabiiy plastika, to'lqinsimon va egri chiziqlar, etak chizig'ining notekisligi.	Tabiiy plastika va dekorativ chiziqlar	To'g'ri chiziqlar, proporsiyalar-ning tabiiyligi	Chiziqlarning mayinligi, barcha qismlarning o'zaro mosligi, proporsiyasining saqlanishi
Yelka chizig'i	Yeng o'mizi aniq, yelka chizig'i tabiiy mayin, o'tkazma yeng	Yelka chizig'i tabiiy va mayin, yeng o'mizi aniq, o'tkazma yeng	Yelka chizig'i tabiiy, yeng o'mizi aniq, o'tkazma yeng	Yelka chizig'i tabiiy, o'tkazma yeng, eng boshi 3...5 smga tushirilgan	Yelka chizig'i tabiiy, yeng o'mizi yaqqol, o'tkazma yeng
Kompozit-siya vositalari	Simmetriya, shakl hosil qilishning texnologik usullari	Simmetriya, yoqa o'mizi va bort uchi chiziqlari assimetriyasi	Asosiy detallarning simmet-riyasi	Asosiy detallar simmetriyasi va ritm	Detallar simmetriyasi, chiziqlar va detallar assimetriyasi

Tarkibida elastik tolali turli xil cho'ziluvchanlikka ega ko'pchilik materiallar sport va kejual uslubidagi jaketlar uchun qo'llaniladi. Kostyum kompozitsiyasi aniq, proporsionallashgan, barqaror shakldagi jaket va erkin shim hamda yubka bilan o'zaro uyg'unlashgan. Ko'pincha uch xil material birga qo'llangan – yuzasi fakturali gazlama, trikotaj kofta va aksessuar. Tuzilmaviy

tahlilning ko'rsatishicha, turli rangdagi sidirg'a materiallarning kombinatsiyasini ayollar kostyumlarida qo'llagan mualliflar (Iv Sen Loran, Yodji Yamamoto, Djordji Armani), ko'pincha modelning kompozitsion simmetriyasiga asimmetrik bichim yoki urg'ularning ko'chish elementlarini qo'llaydilar (2- jadval).

2- jadval

Modellardagi texnologik yechim

T/r	Material turi	J.Armani modellari
1	Trikotaj, shaffof shifon, burmalanuvchi elastik gazlamalar, yaltiroq ipli va relief bezakli qora yaltiroq gazlamalar, jun va ipak tolali kostyumbop gazlamalar, atlas va tafta, yorug'lik nurini yutadigan jun polotnolar va kreplar, fakturali gazlamalar, yuqori darajadagi tikish texnikasini qo'llash orqali yaratilgan to'rli matolar, shakl saqlovchi gazlamalar	
2	Innovatsion va noan'anaviy materiallar (vinil, laykra, plastmassa, poliuretan, neopren, metall, yorqin rangli plastik, kumush kabi tovlanuvchi matolar). Tarkibida elastik tolali turli xil cho'ziluvchanlikka ega materiallar.	
3	Rangning porlash effekti va qo'shimcha rang reflekslarini yaratish uchun yuzalarning kontrast uyg'unligi (shaffof materiallardan foydalanish). Qo'llaniladigan materiallarni hisobga olgan holda ansambl ichidagi yechim (kostyum, poyabzal, aksessuarlar, bosh kiyimlari)	

2023-yildagi zamonaviy moda tendensiyalari.

Zamonaviy ayollar jaketi to'plamini yaratishda moda tendensiyalari va rang paltirasining tahlili Moda Xaftaligi va 2023-yildagi pret-a-porte Xaftaligining axborotli materiallari asosida amalga oshirilgan [10]. Eng mashhur trend modellarning umumiy jixatlari quyidagilar:

- urfda minimalizm, mini va maksii uzunliklar, turli uslubdagi jaketlar. Uslublarning aralashmasi qo'llab-quvvatlanib, kundalik garderobga oqshom liboslarining an'analari o'tishi ham kuzatilmoqda.

- kiyim materiallari ichida shaffof shifon, burmalanuvchi matolar, atlas, tafta va kreplar ustunlikka ega.

- noyob fakturalar – yuqori tikish texnikasi yordamida qo'lda tayyorlangan to'rli matolar, murakkab kolorit, yuzalar kontrasti.

- axromatik va bosiq xromatik rang bloklarining o'zaro uyg'unligi. Asosiy rang palitrasi o'z ichiga sokin va nozik ranglarni qamrab olgan holda, ular yorqin va to'q ranglar bilan o'zaro hamkorlikda keladi.

- latofatlilik va individuallik. Modelerlar ayolni bezaydigan, kundalik hayotga bayram olib kiruvchi va atrofdegilarning havasini keltiruvchi kiyimlarni taqdim etishmoqda.

Xulosa va takliflar. Taniqli kuture J.Armani ijodini o'rganish jarayonida mualliflik uslubi, uning tamoyillari va o'ziga xos xususiyatlari aniqlandi. Ijodkor turli xil segmentlarga

ishlash mobaynida, klassik jun va ipak tolalidan to yuqori texnologiyali va noan'anaviyga qadar materiallardan foydalanib, o'zining beqiyos uslubi va jaketning o'ziga xos bichimini

yaratishga muvaffaq bo'ldiki, ular moda sanoati darsligiga kiritilgan. Ayollar kostyumini yaratishda yetakchi ko'rsatkich - bu qulaylik, funktsionallik va bichimning soddaligi. Uning modellari shaklini vaqt belgilamaydi, modaga bo'ysunmaydi va

40 yildan beri saqlanib kelmoqda. Konstruktiv yechimlar va noyob bichim evaziga dizayner qomatda benuqson o'rnatuvchi kostyumlarni yaratishga muvaffaq bo'ldi, bu esa inson tanasining yengil va erkin harakatlanishiga imkon beradi.

ADABIYOTLAR

1. Степанов И.О., Совершенствование системы проектирования и изготовления швейных изделий в условиях глобализации дисс...канд.техн.наук: 05.19.04: защищена-Москва-2022.
2. Петушкова Г.И., Курилина Н.С., Формирование экологической концепции в контексте преобразования женского костюма в XX–XXI вв//Научный журнал «Костюмология»- 2021, №4, Том 6. С.1-17
3. Усачева О.В., Бастов Г.А., Петушкова Г.И., Исследование факторов, определяющих научнометодическую концепцию проектирования современного костюма на основе цифровых технологий // Научный журнал «Костюмология»- 2022, №1, Том 7. С.1-17
4. <https://soberger.ru/armani-istoriya-brenda/>
5. STRONCATO DA INFARTO GALEOTTI ERA IL BRACCIO DESTRO DI ARMANI - la Repubblica.it (итал.). Archivio - la Repubblica.it. Дата обращения: 16 августа 2019. Архивировано 16 августа 2019 года.
6. https://ru.wikipedia.org/wiki/Giorgio_Armani
7. http://d2eohwa6gpdg50.cloudfront.net/content/uploads/2017/10/31035356/SMOL-Giorgio-Armani_NAP_Sketch-Group-1.jpg
8. https://o-tendencii.com/uploads/posts/2023-04/1681002246_o-tendencii-com-p-dzhordzhio-armani-stil-odezhdi-foto-10.png
9. Кузнецова М.М. Художественная структура авторского женского костюма в проектной культуре последней трети хх - начала ххi вв. . дисс ... канд.техн.наук: 17.00.06: защищена- Санкт-Петербург – 2010.
10. <https://runwaymagazines.com/wp-content/uploads/2022/02/Emporio-Armani-Fall-Winter-2022-2023-Milan-Runway-Magazine-55.jpg>